

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 0 2 6 4 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Ponedeljek, 30. avgust 2010 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko in šilček.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 14 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 2 prazni.

Odlomek iz dramskega besedila (A):

KANTOR *se zdrzne*: Le idi, Francka! – *Francka odide. Hitro, vzbujen*: Brž torej napravite – čemu razlaganja, čemu vprašanja? Ne zavajajte me siloma v greh! Povedal sem vam, kdo ga je ubil – zdaj storite, kar vam je storiti!

SODNIK: Kdo ga je ubil?

KANTOR *tišje nego prej*: Jaz!

SODNIK *skrajno začuden, zavpije*: Kantor, ali si znorel?

ADJUNKT *se zasmije na glas*.

SODNIK *mirneje*: Danes ni, da bi z vami govoril. Stvar sama je čisto jasna – *vstane* – in nikoli bi si ne bil mislil o tem prokletem Bernotu –

KANTOR: Na vsak način ga je torej Bernot ubil in nihče drugi – ne jaz in nihče drugi ne?

SODNIK: Bog mi je priča, da vas nisem še nikoli videl tako čudnega. Ali me imate nalašč za norca ali pa se vam je v resnici zmešalo ... Kdo drugi naj bi ga ubil? Ali niso dokazi tako jasni, da bi jih videl slepec? *Si natoči in izprazni kozarec*. Ampak čudno je vendarle. Tak dolgočasnež, nerodnež – pa gre in ubije človeka iz same otročje ljubosumnosti.

KANTOR: Torej ga je res ubil?

SODNIK *se okrene k njemu, po kratkem odmoru, zelo razjarjen*: Vrag vas vzemi! Obesite se! *Si obleče suktnjo. Z Bogom! Odide z adjunktom v ozadju*.

KANTOR *se zasmije na glas*: Zdaj je torej jasno, kakor na dlani, da ga nisem ubil. Bernot ga je ubil: dokazi govore tako glasno, da jih ni moči prevpiti. Ubil ga je – stvar je jasna kakor beli dan in le čudno je, zakaj se vznemirjam zaradi stvari, ki me nič ne briga; saj sem govoril kakor resničen norec – *gre proti gostilnici; veselo*: Francka! (III. dejanje)

Odlomek iz dramskega besedila (B):

VOLODJA: Nič ne bova, vse je v redu. Zaradi njega se ne sekirajte. Nisem mu dosti odrezal, samo toliko. Dobil bo lepo protezo s škornjem, oficirskim, je že narejena. In, navsezadnje, doktor, jaz sem samo izpolnil, kar ste vi govorili in kar ste vi tudi, roko na srce, želeli. Saj ste si želeli biti kirurg? To je bila vaša skrita želja. Zdaj je ta želja zunaj. Opravljeno je. Res, da je moja roka rezala, ampak vaši možgani so to naročili. Storili ste to. Jaz sem vam samo pomagal. Tudi vaš hudič je zunaj, lahko si oddahneta.

DOKTOR: Volodja ... ti si jaz se te bojim.

VOLODJA: Tako je tudi prav, doktor, ker odslej bom jaz vodil zavod.

DOKTOR: Kateri zavod?

VOLODJA: Ta, naš zavod Svoboda osvobaja. Nikar ne vprašajte, če to znam. Saj vidite, da znam. Pravzaprav ga že kar nekaj časa vodim, samo vi tega ne veste. Zdaj bova pač stvar legalizirala. Zaenkrat samo med nama. Na zunaj ostane, kot je. Pa tudi: brez vaše pomoči bi mi bilo težko. Pametna glavca ste.

DOKTOR: Jaz ... te lahko prijavim. To je protizakonito.

VOLODJA: Komu me boste prijavili? In kaj je protizakonito? Skupaj z onima dvema – kako se jima že pravi? – izvedencema za metafore, ste začeli zapirati ljudi sem noter, začeli ste jih – kako ste že rekli? – preosebljati. Temu se z drugimi besedami reče pohabljanje duše. No, in če začneš s tem, pristaneš tudi na pohabljanje telesa. To je enkrat ena.

DOKTOR: Tako preprosto je to?

VOLODJA: Niste vedeli? Saj tudi nikoli ne bi vedeli, če vam jaz tega ne bi dokazal. Zdaj veste. In glejte, kljub temu, da vse to veste, boste sodelovali z menoj. Sodelovali ste, ko so vam naročili to in ono, ker niste hoteli biti upravnik zadruga ali gledališča. Sodelovali ste z njimi, tudi z menoj boste, toliko vas že poznam. Lahko se boste še naprej ukvarjali z aplikativno znanostjo. Moj prvi pomočnik boste. Pomagali mi boste vladati. (*Volodja hoče oditi, a si premisli.*) Še to (*pravilno izgovori*): a propos. Kar se plesa tiče, ples bo v ponedeljek. Natančno tak bo, kot ste si zamislili. (II. dejanje /6)

Prazna stran

Preberite odlomka iz dramskih besedil (A in B):

1. Zapišite vrsto (a) in leto krstne uprizoritve obeh dramskih besedil (b).

a) _____

b) _____

(4 točke)

2. Povzemite obe dramski dogajanji in izluščite njuno glavno temo.

A – dogajanje: _____

glavna tema: _____

B – dogajanje: _____

glavna tema: _____

(8 točk)

3. Poiščite dve stični (dramaturški) točki v obeh odlomkih (a) in razložite zadnjo repliko v njiju (b).

a) Primerjava:

b) Razlaga zadnje replike:

A: _____

B: _____

(8 točk)

4. Podčrtajte dve za razvoj dramskega dogajanja usodni lastnosti, ki ju v odlomku B pokaže Volodja (a), in svoj izbor utemeljite (b):

a) skromnost, varčnost, praktičnost, flegmatičnost, bojevitost, ubogljivost, doslednost, sposobnost upravljanja, resnicoljubnost, iznajdljivost, dobrodušnost, strokovnost, izobraženost, krutost, norost, oblastiželjnost, neupogljivost, nehumanost, grobost, sočustvovanje

b) _____

(4 točke)

5. Povežite izpisane primere didaskalij in njihovo uporabo v obeh odlomkih (primerom pripišite ustrezno številko).

Uporaba z didaskalijami dramatik: 1 – identificira lik, 2 – označi njegovo psihofizično individualnost/stanje, 3 – status, 4 – poklic, 5 – družbene funkcije, 6 – izobrazbo, 7 – starost, 8 – modulacije v diskurzu, 9 – kretnje, 10 – prihode/odhode, proksemijo, 11 – razmerja v prostoru, 12 – atmosfero, 13 – dejanje, reakcije itd.

Primeri: _____ Kantor, _____ se zdrzne, _____ Francka odide, _____ hitro, vznurjen, _____ tišje nego prej, _____ izprazni kozarec, _____ se okrene k njemu, _____ zelo razjarjen, _____ odide z adjunktom, _____ gre proti gostilnici, _____ pravilno izgovori

(5 točk)

6. Katere vrste poimenovanji sta Kantor in Volodja? Zakaj?

Sta _____ poimenovanji, ker: _____

(4 točke)

7. Zapišite pet najpomembnejših lastnosti VOLODJE, s katerimi pomembno vpliva na potek dramskega dogajanja (a), po eno dejanje, s katerim ga usodno obrne (b), in najpomembnejšo posledico tega dejanja (c):

a) _____
b) _____
c) _____

(8 točk)

8. Zapišite pet najpomembnejših lastnosti DOKTORJA, s katerimi pomembno vpliva na potek dramskega dogajanja (a), po eno dejanje, s katerim ga usodno obrne (b), in najpomembnejšo posledico tega dejanja (c):

a) _____
b) _____
c) _____

(8 točk)

9. Navedite dve prvini, v katerih sta si podobna Kantor in Volodja.

(2 točki)

10. Izpišite iz odlomka A primer eksplicitnega indirektnega označevanja:

(1 točka)

11. Opišite svojo uprizoritveno zamisel enega izmed obeh odlomkov.

(3 točke)

12. Navedite štiri pomembne prvine, ki jih iščemo med dramaturškim razčlenjevanjem dramskega besedila (a), in štiri pomembne gledališke prvine, brez katerih dramska umetnina ne more dozoreti v gledališko (b).

- a) _____
b) _____

(8 točk)

13. a) Sta bila Kralj na Betajnovi in Veliki briljantni valček krstno uprizorjena v letu nastanka (obkrožite pravilni odgovor)?

DA NE

b) Sta bili njuni premieri v ljubljanskem SNG Drama (obkrožite pravilni odgovor)?

DA NE

(2 točki)

14. Zapišite avtorja in naslov gledališkega priročnika za mlade (a), 'gledališki Pitagorov izrek', ki ste se ga naučili iz njega (b), in eno pomembno teoretično delo avtorja spremne študije v prvi knjižni izdaji Velikega briljantnega valčka (c).

- a) _____
b) _____
c) _____

(5 točk)

Prazna stran